

Terveys ja kuntoutus numeroina 2013

Voit hakea Kelan tukia verkossa

www.kela.fi/asiointi

Lääkärin- ja hammaslääkärin palkkiot	2
Tutkimus ja hoito	2
Matkakorvaus sairaus- ja kuntoutusmatkoista	2
Lääkekorvaukset	3
Päivärahan määrä	5
Sairausajan päiväraha	6
Kuntoutusraha	7
Nuoren kuntoutusraha	7
Kuntoutus	8
Alle 16-vuotiaan vammaistuki	8
Vammaistuki 16 vuotta täyttäneelle	8
Eläkettä saavan hoitotuki ja veteraanilisä	9
Ruokavaliokorvaus	9
Vammaisten tulkkauspalvelu	9
Työterveyshuolto	10

Lääkärin- ja hammaslääkärin palkkiot

Korvaus: Lääkärinpalkkiot: vahvistetun taksan* määrä.

Hammaslääkärinpalkkiot: vahvistetun taksan* määrä. Suun ja hampaiden tutkimus korvataan vain kerran vuodessa. Korvausta ei makseta hammasteknisestä työstä eikä proteettisista toimenpiteistä (poikkeuksena veteraanit). Oikomishoidon kustannuksista korvaus maksetaan vain erityisin perustein.

Veteraanien suun ja hampaiden tutkimuksesta, ehkäisevästä hoidosta ja proteetiikkaan liittyvästä yksityisen hammaslääkärin tai erikoishammasteknikon kliinisestä työstä korvataan vahvistetun taksan määrä. Erikoishammasteknikon suorittama kokoproteesihoito korvataan hammaslääkärin lähetteen perusteella.

Suuhygienistin palkkiot: vahvistetun taksan* määrä. Hoidon on aina perustuttava hammaslääkärin tekemään tutkimukseen ja hoidon suunnitteluun.

Hakeminen: Suorakorvaus hoitopaikassa tai hakemus viimeistään 6 kuukauden kuluessa maksun tai palkkion suorittamisesta

Maksaminen: Suorakorvaus hoitopaikassa tai korvaus maksetaan asiakkaan tilille

Huom: Korvauksia ei makseta terveyskeskuksessa annetuista hoidoista eikä ajalta, jolloin vakuutettu on ollut hoidossa julkisessa sairaalassa tai laitoksessa.

Lääkärin määräämä tutkimus ja hoito

Korvaus: vahvistetun taksan* määrä

Maksaminen: Suorakorvaus hoitopaikassa tai maksetaan asiakkaan tilille

Hakeminen: 6 kuukauden kuluessa maksun tai palkkion suorittamisesta

*Kaikki vahvistetut taksat ovat internetissä www.kela.fi/taksat.

Matkakorvaus sairaus- ja kuntoutusmatkoista

Omapastuu: 14,25 e yhteen matkustussuuntaan ja 242,25 e kalenterivuodessa.

Korvaus: Omapastuun ylittävä osuus, yleensä julkisia kulkuneuvoja käyttäen

Lisäkorvaus: Jos omapastuut ylittävät 242,25 euroa kalenterivuoden aikana, ylittävä osa korvataan kokonaan. Kela lähettää automaattisesti vuosiomavastuukortin. Vuotuista omapastuuosuutta laskettaessa otetaan huomioon asiakkaan, saattajana tarvittun perheenjäsenen tai muun saattajan matkakustannusten omapastuuosuudet sekä sitä pienemmät matkakustannukset, joista on haettu korvausta 6 kuukauden kuluessa matkan maksamisesta.

Yöpymisraha: enintään 20,18 e/yö

Hakeminen: 6 kuukautta takautuvasti. Suorakorvaus osin käytössä

Lääkekorvaukset

Korvattava lääke: Korvaus lääkekustannuksista edellyttää, että Lääkkeiden hintalautakunta on vahvistanut lääkkeen korvattavuuden ja että lääke on lääkemääräyksellä määrätty sairauden hoitoon.

Korvaus:

Peruskorvaus	Alempi erityiskorvaus *	Ylempi erityiskorvaus *
42 % (1.2.2013 alkaen 35 %) lääkkeen viitehinnasta tai hinnasta	72 % (1.2.2013 alkaen 65 %) lääkkeen viitehinnasta tai hinnasta	100 % lääkekohtaisen 3:n omavastuun ylittävistä lääkkeiden viitehinnasta tai hinnasta

*erityiskorvauksiin oikeuttavat sairaudet, sivu 13

Hakeminen: Suorakorvaus apteekista tai hakemus 6 kuukauden kuluessa lääkkeen maksamisesta. Erityiskorvaus maksetaan kustannuksista, jotka ovat syntyneet sen jälkeen, kun vaikean sairauden osoittava hakemus (lääkärinlausunto B) on toimitettu Kelaan.

Lisäkorvaus lääkekustannuksista

Omavastuu: 670 e

Jos saman kalenterivuoden aikana korvatuista lääkkeistä korvaamatta jääneet kustannukset ylittävät omavastuurajan, syntyy oikeus lisäkorvaukseen ylittävältä osalta.

Korvaus: Lisäkorvaus on 100 % lääkekohtaisen 1,50 euron omavastuun ylittävältä osalta.

Hakeminen: Suorakorvaus apteekista, kun esität Kela-kortin ja Kelan ilmoituksen lisäkorvausoikeudesta, tai hakemus 6 kuukauden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana oikeus lisäkorvaukseen on syntynyt.

Rajoitetusti peruskorvattavat lääkkeet

Lääkkeiden hintalautakunta voi rajoittaa lääkkeen peruskorvattavuuden tarkoin määriteltäviin käyttöaiheisiin. Oikeus korvaukseen osoitetaan lääkärinlausunnolla tai lääkärin lääkemääräykseen tekemällä merkinnällä.

Korvaus: Peruskorvaus (osa rajoitetusti peruskorvattavista lääkkeistä voi olla myös erityiskorvattavia)

Hakeminen: 6 kuukauden kuluessa maksun suorittamisesta; tarvitaan B-lääkärinlausunto

Huom! Lääkkeiden korvattavuudesta ja korvausoikeuksista sekä lääkevaihdoista on tietoa Lääkehaussa internetissä www.kela.fi/laakehaku.

100 %:n korvausryhmään kuuluvat sairaudet	
Aivolisäkkeen etulohkon vajaatoiminta 101	Trigeminus- tai glossofaryngikusneuralgia 119
Vesitystauti 102	Gammaglobuliinin puutostila 120
Diabetes 103	Sukurauhasten vaikea vajaatoiminta 121
Kilpirauhasen vajaatoiminta 104	Aplastinen anemia 122
Lisämunaisten kuorikerroksen vajaatoiminta 105	D-vitamiinin krooniset aineenvaihduntahäiriöt 123
Lisäkilpirauhasen vajaatoiminta 106	Synnytykselliset aineenvaihduntahäiriöt 124
Pernisioösi anemia ja muut B12 -vitamiinin imeytymishäiriöt 107	Krooniset hyttymishäiriöt 126
Myasthenia gravis 108	Elinsiirron tai kudossiirron jälkitila 127
MS-tauti 109	Gynekologiset syövät 128
Parkinsonin tauti ja siihen verrattavat liikehäiriöt 110	Itsenäinen verihiutaleiden tai granulosityttien niukkuus 129
Epilepsia ja siihen verrattavat kouristustilat 111	Pahanlaatuiset kasvaimet, joita ei ole edellä erikseen mainittu 130
Vaikeat psykoosit ja muut vaikeat mielenterveyden häiriöt 112	Sarkoidoosi 132
Älyllisesti kehitysvammaisilla esiintyvät käytätymisen häiriöt 113	Vaikea haiman krooninen vajaatoiminta 133
Glaukooma 114	Yleinen erythrodermia 134
Rintasyöpä 115	Rakkoihottuma 135
Eturauhassyöpä 116	Dialyysihoitoa edellyttävä uremia 137
Leukemiat, muut pahanlaatuiset veri- ja luuydintaudit sekä pahanlaatuiset imukudostaudit 117	Munuaisten vajaatoimintaan liittyvä vaikea anemia 138

72 %:n (1.2.2013 alkaen 65 %:n) korvausryhmään kuuluvat sairaudet	
Krooninen sydämen vajaatoiminta 201	Krooniset sydämen rytmihäiriöt 207
Hajapesäkkeiset sidekudostaudit, reumaattiset niveltulehdukset ja niihin verrattavat tilat 202	Haavainen paksusuolentulehdus ja Crohnin tauti 208
Krooninen keuhkoastma ja sitä läheisesti muistuttavat krooniset obstruktiiviset keuhkosairaudet 203	Periytyvät rasva-aineenvaihdunnan vaikeasteiset häiriöt 211
Krooninen verenpainetauti 205	Kihti 212
Krooninen sepelvaltimotauti ja krooniseen sepelvaltimotautein liittyvä rasva-aineenvaihdunnan häiriö 206	Vaikea ja pitkäaikainen narkolepsia 214

Sairaudet, joiden hoitoon määrättyistä kliinisistä ravintovalmisteista korvataan 72 % (1.3. 2013 alkaen 65 %)	
Synnytykselliset aineenvaihdunnan häiriöt 503	Pienten lasten lehmänmaitoallergia 505
Päivittäistä letkuruokintaa vaativat tilat 504	Pienten lasten lehmänmaitoallergia ja yliherkkyyks tavanomaisille erityisvalmisteille 506

Sairaudet, joiden hoitoon määrättyistä kliinisistä ravintovalmisteista korvataan 42 % (1.3.2013 alkaen 35 %)	
--	--

Ravintoaineiden, lähinnä rasvojen vaikeat imeytymishäiriöt 601

Lasten vaikeat aliravitsemustilat 602

Päivärahan määrä

Sairauspäiväraha, kuntoutusraha ja työtulojen perusteella laskettu äitiys-, isyys- ja vanhempainraha (ilman korotuksia)

Työtulo e/v josta on tehty vähennykset	Sairauspäivärahan laskukaava
enintään 1 361	ei päivärahaa työtulojen perusteella
1 362–35 457	$0,7 \times \text{vuosityötulo} : 300$
35 458–54 552	$82,73 + 0,4 \times (\text{vuosityötulo} - 35\,457) : 300$
yli 54 552	$108,19 + 0,25 \times (\text{vuosityötulo} - 54\,552) : 300$

Esimerkkejä työntekijän ja yrittäjän päivärahan määrästä

*Palkkatulo, josta on tehty tulonhankkimisvähennykset sekä vakuutusmaksuvähennys 3,94 %, tai yrittäjäeläkevakuutuksen vuosityötulo ilman vähennyksiä

Työtulo e/v, josta on tehty vähennykset *	Sairauspäiväraha e/pv, ennen ennakonpidätystä
0–1 361	0,00
6 000	14,00
10 189	23,77 Vähimmäismäärä
13 000	30,33
15 500	36,17
20 500	47,83
25 500	59,50
30 000	70,00
35 000	81,67
40 000	88,79
50 000	102,12
60 000	112,73

Sairausvakuutusmaksut

Palkansaajan päivärahamaksu	0,74 % palkasta
Yrittäjän päivärahamaksu	0,74 % työtulosta
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	2,04 % palkkasummasta

Vakuutetun sairaanhoitomaksu	1,30 % kunnallisverotettavasta ansiotulosta
– eläke- ja etuustuloista	1,47 % kunnallisverotettavasta etuustulosta

Sairausajan päiväraha

Oikeus: Suomessa asuva, omassa tai toisen työssä oleva 16–67-vuotias sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden perusteella. Päättyy viimeistään 68 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Ostavastuu aika: Sairastumispäivän lisäksi 9 seuraavaa arkipäivää (sunnuntaita ja arkipyhää ei lueta omavastuupäiväksi). Kun sama sairaus jatkuu kuukauden sisällä: sairastumispäivä. Yrittäjän omavastuu aika on sairastumispäivän lisäksi 3 seuraavaa arkipäivää. Ei lainkaan, jos työkyvyttömyys alkaa tai jatkuu välittömästi sitä edeltävän kuntoutusrahan tai osasairauspäivärahan jälkeen.

Osasairauspäiväraha: Sairauspäivärahan omavastuuajan ajan jälkeen osa-aikatyöhön palaavalle, jonka työaika ja palkka ovat osasairauspäivärahakaudella 40–60 % aikaisemmasta.

Kesto: Enintään 300 arkipäivää; osasairauspäiväraha 12–72 arkipäivää.

Määrä: Riippuu hakijan työtuloista tai yrittäjän YEL/MYEL-vuosityötulosta (ks. päivärahataulukko).

Osa-sairauspäiväraha on aina puolet päivärahasta.

Määrän voi laskea internetissä: www.kela.fi/laskurit

- Työtulosta (ei YEL/MYEL-vuositulosta) vähennetään tulonhankkimiskustannukset (mm. asunnon ja työpaikan väliset matkakustannukset, ay-jäsenmaksut, työttömyyskassan jäsenmaksut) sekä tehdään 3,89 %:n suuruinen vakuutusmaksuvähennys.
- Hakija voi esittää kuuden kuukauden tulot ennen sairastumista (oltava 20 % suuremmat kuin verotuksessa todetut tulot).
- Vähimmäismäärä 23,77 e/pv pitkään työkyvyttömänä olevalle.
- Työtön: vähintään 86 % työttömyyspäivärahan määrästä.
- Opintotuen saaja: vähintään opintorahan kuukausierän 25. osa/arkipäivä.
- Kuntoutusrahan saaja: vähintään kuntoutusrahan suuruinen ilman kuntoutuskorotuksia.

Tuloperusteet tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella.

Maksaminen ja verotus: Ensimmäinen erä 6 arkipäivältä, sen jälkeen 25 arkipäivän erissä. Verollista tuloa.

Hakeminen: www.kela.fi/asiointi, takautuva hakuaika 2 kuukautta.

Kuntoutusraha

Oikeus: Suomessa asuva 16–67-vuotias, joka on kuntoutuksen takia estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä. Päättyy viimeistään 68 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Omavastuu aika: Kuntoutuksen alkamispäivän lisäksi 9 seuraavaa arkipäivää tai

- ei lainkaan, kun kuntoutuja sai ennen kuntoutuksen alkua sv-lain mukaista päivärahaa, työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai koulutustukea tai
- alkamispäivä, kun kyseessä on esimerkiksi kuntoutustarpeen tai -mahdollisuuksien selvittäminen, enintään 12 arkipäivää kestävä sopeutumisvalmennus tai perhekuntoutus tai yksilökohtainen kuntoutus, joka kestää enintään 18 arkipäivää, tai kuntoutuksen jatkuminen 30 päivän kuluessa tai
- 30 päivää, kun kuntoutuja sai ennen kuntoutuksen alkua ansioeläke- tai kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä taikka sukupolvenvaihdoseläkettä.

Kesto: Kuntoutukseen osallistumisen ajalta arkipäiviltä

Määrä: Kuten sairauspäiväraha, ks. päivärahataulukko

- Ammatillisen kuntoutuksen ajalta määrä päivältä on 75 % työtulon 300. osasta.
 - Jos kuntoutuja on kuntoutusrahan alkamista edeltävien neljän kuukauden aikana saanut työttömyysetuutta tai opintorahaa, kuntoutusrahana maksetaan vähintään 86 % edeltävän etuuden määrästä lisättynä 10 prosentilla.
 - Eläkkeensaajan kuntoutusraha 10 % myönnettyjen eläkkeiden yhteismäärästä.
 - Odotus- ja väliajan kuntoutusraha maksetaan 20 % vähennettynä.
- Määrä tarkistetaan vuosittain TEL-indeksillä.

Ylläpitokorvaus: 9 e/pv

Maksaminen ja verotus: Ensimmäinen erä 6 arkipäivältä, sen jälkeen 25 arkipäivän erissä. Verollista tuloa.

Hakeminen: www.kela.fi/asiointi, 4 kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun oikeus kuntoutusrahaan on syntynyt.

Nuoren kuntoutusraha

Oikeus: 16–19-vuotias vajaakuntoinen nuori voi saada työkyvyttömyyseläkkeen sijasta ammatillisen kuntoutumisen varmistamiseksi kuntoutusrahaa.

Määrä: Riippuu hakijan työtuloista, vähintään 23,77 e/pv.

Kuntoutus

Oikeus: Vajaakuntoisilla on oikeus ammatilliseen kuntoutukseen työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi. Vaikeavammaisilla on oikeus lääkinnälliseen kuntoutukseen työ- tai toimintakyvyn turvaamiseksi tai parantamiseksi. Kuntoutuspsykoterapiaa korvataan työ- tai opiskelukyvyn tukemiseksi tai parantamiseksi henkilöille, joilla on todettu työ- tai opiskelukykyä uhkaava mielenterveyden häiriö.

Järjestämisvelvollisuuteen kuuluvan kuntoutuksen lisäksi Kela voi järjestää ja korvata harkinnanvaraista kuntoutusta eduskunnan vuosittain myöntämän rahamäärän puitteissa. Harkinnanvaraisena kuntoutuksena järjestetään muun muassa kuntoutuskursseja, sopeutumisvalmennuskursseja ja ammatillisesti syvennettyä lääketieteellistä kuntoutusta eli ASLAK-kursseja.

Määrä: Kuntoutustoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset kokonaan psykoterapiaa lukuun ottamatta. Kuntoutuspsykoterapian enimmäiskorvaukset ovat internetissä www.kela.fi. Matkakustannukset korvataan kuten sairausmatkat.

Myöntäminen: Aikaisintaan hakemiskuukauden alusta.
Huom! Kurssihaku internetissä www.kela.fi

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Oikeus: Suomessa asuva alle 16-vuotias vammainen tai pitkäaikaisesti sairas lapsi, jonka hoito, huolenpito ja kuntoutus sitoo perhettä enemmän kuin samanikäisen terveen lapsen hoito ja hoidosta aiheutuu vanhemmille erityistä rasitusta vähintään 6 kuukauden ajan.

Määrä, verotus, maksaminen ja hakeminen kuten 16 vuotta täyttäneen vammaistuessa.

Vammaistuki 16 vuotta täyttäneelle

Oikeus: Suomessa asuva 16 vuotta täyttänyt sairas tai vammainen, joka ei saa eläkettä saavan hoitotukeen oikeuttavaa eläkettä ja jonka toimintakyky on alentunut sairauden tai vamman vuoksi vähintään yhden vuoden ajan.

Määrä ja verotus: Tuki on porrastettu kolmeen ryhmään ja se on veroton etuus.

Vammaistuki e/kk	
Perusvammaistuki	92,31
Korotettu vammaistuki	215,40
Ylin vammaistuki	417,68

Maksaminen: Kuukausittain tilille saajan sukunimen alkukirjaimen mukaan. Jos pankit ovat kiinni maksupäivänä, tuki maksetaan edeltävänä pankkipäivänä.

A–K	L–R	S–Ö
4.	14.	22.

Hakeminen: www.kela.fi/asiointi, 6 kk takautuvasti

Eläkettä saavan hoitotuki

Oikeus: Suomessa asuva 16 vuotta täyttänyt henkilö, joka saa vanhuuseläkettä tai täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa eläkettä tai jatkuvaa korvausta taikka takuueläkettä. Lisäksi edellytetään, että toimintakyky on alentunut sairauden tai vamman vuoksi vähintään yhden vuoden ajan.

Määrä ja verotus: Tuki on porrastettu kolmeen ryhmään, ja se on veroton etuus.

Eläkettä saavan hoitotuki e/kk	
Perushoitotuki	61,93
Korotettu hoitotuki	153,91
Ylin hoitotuki	325,46

Maksaminen ja hakeminen: Kuten vammaistuki

Veteraanilisä: 104,42 e/kk, veroton etuus

Oikeus: Henkilö, joka saa ylimääräistä rintamalisää ja lisäksi joko korotettua tai ylintä hoitotukea.

Ruokavaliokorvaus: 23,60 e/kk; veroton etuus

Oikeus: 16 vuotta täyttänyt keliakiaa sairastava henkilö gluteenittoman ruokavalion kustannuksiin.

HUOM! Kaikkia vammaisetuuksia maksetaan myös pitkäaikaisessa julkisessa laitoshoidossa oleville.

Vammaisten tulkkauspalvelu

Oikeus: Suomessa asuva henkilö, jolla on kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma ja joka vammansa vuoksi tarvitsee tulkkausta työssä käymiseen, opiskeluun, asiointiin tai virkistykseen.

Hakeminen: Oikeutta tulkkaukseen haetaan Kelasta. Hakemukset käsittelee Kelan Vammaisten tulkkauspalvelukeskus.

Työterveyshuolto

Oikeus: Kaikki työntekijät kuuluvat työterveyshuollon piiriin, sillä työnantaja on velvollinen järjestämään ehkäisevän työterveyshuollon palveluksessaan oleville. Lisäksi työnantaja voi järjestää osana työterveyshuoltoa yleislääkäritasoisista sairaanhoitoa.

Yrittäjä ja muu omaa työtään tekevä voi halutessaan järjestää itselleen työterveyshuollon sekä hankkia sen osana yleislääkäritasoisien sairaanhoidon..

Määrä: Korvaukset jakautuvat kahteen korvausluokkaan. Ehkäisevän työterveyshuollon kustannukset kuuluvat korvausluokkaan I, jossa korvaus on 50 % tai 60 % tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista. Sairaanhoidon kustannukset kuuluvat korvausluokkaan II, jossa korvaus on 50 % tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista. Korvaus määräytyy kuitenkin enintään Kelan vuosittain vahvistamien korvausluokkakohdainten enimmäismäärien mukaan.

Työnantajan työterveyshuollon enimmäismäärät euroa/työntekijä/tilikausi 2012				
	Korvausluokka	Kustannukset	Korvaus 50 %	Korvaus 60 %
	Korvausluokka I	160,00	80,00	96,00
	Korvausluokka II: sairaanhoito	240,10	120,05	—
Yrittäjän työterveyshuollon ja sairaanhoidon enimmäismäärät euroa/yrittäjä/vuosi 2013				
	Korvausluokka I: työpaikkaselvitys	834,00	417,00	500,40
	Korvausluokka I: muu ehkäisevä työterveyshuolto	417,09	208,55	250,25
	Korvausluokka II: sairaanhoito	297,59	148,80	—

Palvelun järjestäjät: Työnantaja ja yrittäjä voivat hankkia työterveyshuollon ja sen lisäksi järjestämänsä sairaanhoidon palvelut kunnallisesta terveyskeskuksesta tai muusta työterveyshuoltopalvelujen tuottamiseen oikeutetusta terveydenhuollon toimintayksiköstä (esim. lääkärikeskuksesta) tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivalta työterveyshuollon ammattihenkilöltä. Työnantaja voi myös tuottaa palvelut itse omalla tai toisten työnantajien kanssa yhteisellä työterveysasemalla.

Hakeminen: Työnantaja hakee korvausta Kelalta kirjanpitoonsa mukaisen tilikauden ajalta. Hakemuksessa esitettyjen kustannusten pitää perustua työnantajan kirjanpitoon. Korvauksen hakuaika on 6 kuukautta tilikauden päättymisestä.

Yrittäjä hakee oman työterveyshuoltonsa kustannuksista korvausta 6 kuukauden kuluessa siitä, kun hän on maksanut kustannukset. Kun yrittäjä hankkii terveyshuollon palvelut kunnalliselta terveyskeskuksesta, terveyskeskus vähentää laskusta Kelan korvauksen ja hakee yrittäjän puolesta korvauksen Kelalta tilitysmenettelyä käyttäen 6 kuukauden kuluessa palvelujen antamisesta.